อินมาร์เก็ตติ้ง NEWSPAPER
inMarketing
Competitive Advantage @ Smart Marketing Ideas หนังสือพิมพ์การตลาดล้วนฉบับแรกของไทยที่ขายดีที่สุด ปักษ์แรก วันที่ 1-15 มีนาคม พ.ศ. 2553

A Good Company

ดร.เอกชัย อภิศักดิ์กุล

ดร.เอกชัย อภิศักดิ์กุล ดำรงตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างเอกอุเกี่ยวกับเรื่องกลยุทธ์การตลาด และเคี่ยวกร่ำกับธุรกิจต่างๆ ในประเด็นเรื่อง CSR หรือ Corporate Social Responsibility อันเป็นประเด็นร้อนของสังคมวันนี้ที่ธุรกิจและผู้ประกอบการสำเหนียกและสดับตรับฟังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบๆ ธุรกิจและแบรนด์อย่างเงนใจ ติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประเด็นปัญหาได้เพิ่มเติมที่ biz@utcc.ac.th

ปัจจุบันการพัฒนาองค์กรได้ให้ความสำคัญกับ การจัดการทุนมนุษย์ (Human Capital Management) เป็นอย่างมาก โดยการจัดการทุนมนุษย์เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจาก การบริหารงานบุคคล (Personal Administration) ที่ต่อมาเป็น การจัดการงานบุคคล (Personal Management) จนมาถึง การจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) และแนวคิดที่เกี่ยวข้องในสายนี้ได้นำไปสู่การจัดการทุนมนุษย์ โดย 3 แนวทางแรกจะเป็นการบริหารจัดการที่เน้นในกระบวนการบริหารที่เป็นงานประจำมากกว่าเน้นสร้างมูลค่าเพิ่มในทรัพยากรบุคคล ถ้าองค์กรใดมีการบริหารจัดการทุนมนุษย์ที่ดีกว่าย่อมที่จะทำให้องค์กรนั้นมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้น

จุดมุ่งเน้นของการสร้างทุนมนุษย์ เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการพัฒนาคน โดยแกนหลักของการพัฒนานั้นจะให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ ดังนี้

(1) สมรรถนะ (Competency)

(2) ผลงาน (Performance)

(3) คุณธรรม (Merit) และ

(4) คุณภาพชีวิต (Work life quality)

จะเห็นได้ว่าแต่ละส่วนนั้นมีขอบข่ายที่กว้างขวาง ละเอียดอ่อน และท้าทายความสามารถของผู้บริหารเป็นอย่างมาก โดยสองส่วนแรกคือความสามารถกับผลงานจะเป็นเรื่องของความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจเป็นหลัก ในขณะที่คุณธรรมและคุณภาพชีวิตนั้นเป็นส่วนที่สร้างคุณภาพและความยั่งยืนให้กับองค์กร

ในความเห็นของผมคิดว่าทั้งสี่องค์ประกอบเป็นรากฐานที่องค์กรชั้นดีต้องสร้างควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดความความสามารถที่ยั่งยืน การขาดส่วนแรกคือมีความสามารถในการแข่งขันน้อยและผลงานไม่ดีจะทำให้เราไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ในขณะที่การขาดคุณธรรมและไร้คุณภาพชีวิตจะทำให้มีความเสี่ยงสูงในการดำเนินงาน สภาพแวดล้อมการทำงานตึงเครียด ไม่มีความสุข

แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสมรรถนะของคนนั้นเกิดขึ้นในสหรัฐฯ ประมาณปี พ.ศ.2513 เมื่อ บริษัท McBer ได้รับการติดต่อจากกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐฯ ให้ช่วยคัดเลือก Foreign Service Information Officer (FSIOs) หรือ เจ้าหน้าที่ที่เป็นตัวแทนของสหรัฐ ฯ ที่คอยเผยแพร่วัฒนธรรม และเรื่องราวของประเทศสหรัฐฯ ให้กับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ซึ่งในขณะนั้นเจ้าหน้าที่เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นชาติผิวขาวเกือบทั้งหมด เดิมใช้วิธีให้ทำแบบทดสอบที่ด้านทักษะ แต่บุคลากรที่ได้รับการคัดเลือกนั้นกลับได้ไม่มีความสามารถตรงตามที่ต้องการ จึงได้เปลี่ยนมาใช้การคัดเลือกโดยเปรียบเทียบและแยกกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มคือ ปฏิบัติงานตามเกณฑ์เฉลี่ย (Average Performer) และปฏิบัติงานดี (Superior Performer) การแยกบุคลากรดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดแนวความคิดที่เรียกว่า Competency ที่หมายถึง พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่

ความหมายโดยย่อของความสมรรถนะประกอบด้วยลักษณะ 5 ประการคือ

1) ทักษะ (Skills): เป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลทำได้ดี และสามารถฝึกฝนให้เกิดความชำนาญได้ เช่น ทักษะของแม่ครัวที่สามารถทำอาหารได้อย่างรวดเร็ว

2) ความรู้ (Knowledge): หมายถึงความรู้เฉพาะด้านของบุคคล เช่น ความรู้ทางด้านกฎหมาย ความรู้ทางด้านบัญชีเป็นต้น

3) ทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-Concept) อันเป็นสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะเชื่อว่าตนเองสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้

4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Trait) คือสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น ความเป็นผู้นำ ความน่าเชื่อถือ เป็นต้น

5) แรงขับภายในของแต่ละบุคคล (Motive) เป็นสิ่งที่จะทำให้บุคคลแต่ละบุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมายของเขา เช่น บุคคลที่มุ่งผลสำเร็จ ย่อมจะมีแรงผลักดันให้ตนเองทำสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเป้าหมายดังกล่าวมักจะมีความท้าทาย

นอกเหนือจากองค์ประกอบข้างต้นแล้วยังอาจจะแยกลักษณะของสมรรถนะออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกเป็นสมรรถนะพื้นฐาน (Threshold Competencies) ที่เป็นความรู้หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน เช่น ความสามารถในการพูดของพนักงานขาย และอีกชนิดหนึ่งคือสมรรถนะเฉพาะ (Differentiating Competencies) ที่เป็นปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ ทักษะ แรงจูงใจ ค่านิยม ทัศนคติ ฯลฯ ที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานในระดับที่สูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าบุคคลทั่วไป

สมรรถนะหลักของบุคคลและองค์กร

ขอบเขต	บุคคล	องค์กร
ระดับของเป้าหมาย	มุ่งไปที่การปฏิบัติ	มุ่งไปที่เหมายทางยุทธศาสตร์
หน่วยที่เกี่ยวข้อง	พนักงาน	แผนก และฝ่ายในองค์กร
ลักษณะของงาน	เป็นระดับกิจกรรม	เป็นระดับ กระบวนการ

จุดกำเนิดความสามารถขององค์กร

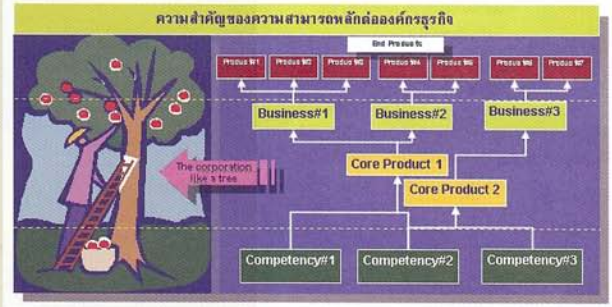

วิวัฒนาการของสมรรถนะในตัวบุคคลได้ถูกศึกษาจนพบลักษณะที่เรียกว่า สมรรถนะหลัก Core Competency อันหมายถึงความรู้ ความสามารถที่เป็นหัวใจขององค์กร และก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน รวมไปถึงความยากในการลอกเลียนแบบ โดยสมรรถนะหลักของบุคคลคือ สิ่งที่ทำให้บุคคลทำงานในตำแหน่งที่ตนรับผิดชอบได้ดีกว่าผู้อื่น และสมรรถนะหลักขององค์กรจะเป็นสิ่งที่องค์กรทำได้ดีที่สุดเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ และเป็นแนวทางในการกำหนดกระบวนการทำงานต่างๆ ที่ทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในระบบเศรษฐกิจ

เมื่อ สมรรถนะหลักกลายเป็นสิ่งที่มากกว่าความรู้และทักษะ แต่เป็นสิ่งบุคคลหรือองค์กรสามารถตอบสนองได้ดีในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานต่างๆ และบุคคลในหน่วยงานนั้นๆ ต้องทราบถึงสมรรถนะหลักของตนเองเพื่อที่หน่วยงานหรือบุคคลตนนั้นทราบว่า เพื่อที่จะให้หน่วยงานหรือบุคคลนั้น ๆ ทำในสิ่งที่ตนเองสามารถกระทำได้ดีที่สุด อันนำไปสู่การมีศักยภาพในการแข่งขันในที่สุด

ถ้าเปรียบองค์กรเหมือนต้นไม้ที่เติบโตจากรากอันเป็นสิ่งสำคัญหลักที่จะพัฒนาเป็นให้ลำต้นเจริญเติบโตแตกกิ่งก้านสาขาอันเปรียบเสมือนผลิตภัณฑ์หลักและหน่วยธุรกิจ จากนั้นออกดอกออกผลเปรียบเสมือนผลิตภัณฑ์ชั้นสุดท้ายที่ส่งมอบให้แก่ลูกค้าหรือผู้บริโภค

ต้นไม้จะเจริญเติบโตออกดอกออกผลที่ดีและจะมีช่วงชีวิตที่ยืนนานหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถของรากที่จะหยั่งลึกหาแหล่งน้ำแหล่งอาหารมาหล่อเลี้ยงลำต้นกิ่งไปให้เจริญเติบโตสมบูรณ์แตกกิ่งก้านสาขามากหมายจนออกผลที่ดกและสมบูรณ์

รากของต้นไม้จึงเปรียบเสมือนความสามารถหลักที่กับองค์กรธุรกิจ ที่ต้องอาศัยความสามารถหลักอันเป็นกลุ่มของทักษะและเทคโนโลยีที่บริษัทใช้ในการสร้างคุณประโยชน์พิเศษให้กับลูกค้า โดยการพัฒนาจนก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์หลักจนสามารถพัฒนาจนออกมาเป็นสินค้าหรือบริการที่สนองตอบความต้องของตลาดหรือการลูกค้าได้เป็นอย่างดี

สมรรถนะหลักขององค์กร ซึ่งก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืนต่อองค์กร 4 ประการคือ

1. ต้นทุนสูงในการลอกเลียน (Costly to Imitate) คือความสามารถที่ไม่อาจลอกเรียนแบบได้โดยง่ายหรือมีต้นทุนสูงในการที่จะลอกเลียน

2. มีคุณค่า (Valuable) คือความสามารถที่สร้างคุณค่าต่อการดำเนินธุรกิจและกรแข่งขันอย่างแท้จริง และเป็นที่ต้องการของลูกค้า

องค์กรที่นำความสามารถหลักไปใช้ในพัฒนา End Product

Corporation	Core competency	Core Product	End product
3M	นวัตกรรมด้านการเคลือบและการยึดติด	วัสดุยึดติด	ผลิตภัณฑ์เทป ทั้งที่ใช้ในสำนักงานและอุตสาหกรรม
HONDA	การพัฒนาเครื่องยนต์	เครื่องยนต์เบนซิน	รถยนต์ รถจักรยานต์ เครื่องจักรกลการเกษตร
Canon	การพัฒนากระจกเลนส์และการแสดงภาพ	อุปกรณ์บันทึกและการนำเสนอ	กล้องถ่ายรูป เครื่องพิมพ์ เลเซอร์ สแกนเนอร์

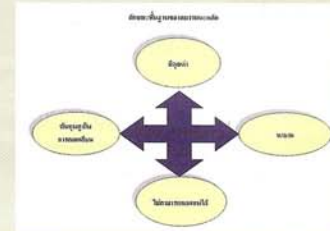

หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในธุรกิจ

3. หายาก (Rare) คือความสามารถเฉพาะที่คู่แข่งไม่มีหรือไม่สามารถเข้าถึงได้

4. ไม่สามารถทดแทนได้ (Non-Substitutable) คือ ความสามารถที่หาสิ่งอื่นทดแทนได้ยาก

Dell เป็นบริษัทหนึ่งที่นำสมรรถนะหลักของตนเองมาสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งทำให้แม้บริษัทจะอยู่ในอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันรุนแรงก็ยังสามารถมีผลประกอบการที่ดีมโดยตลอด สมรรถนะหลักของ Dell คือ ความสามารถในการจัดการ Supply Chain ช่วยให้ Dell ไม่มีสินค้าเหลือในคลังสินค้าไม่เกิดการตกรุ่นซึ่งทำให้บริษัทมีต้นทุนในด้านการบริหารคลังสินค้าต่ำกว่าคู่แข่งมากและการบริหารลูกค้าที่ดี โดยบริษัทสร้างระบบ Built To Order แทนการผลิตล่วงหน้าเพื่อจำหน่ายตามปกติ และระบบบริหารลูกค้าสัมพันธ์ Customer Relationship Management ช่วยให้บริษัททราบความต้องการของลูกค้าได้ดีขึ้น และสามารถผลิตสินค้าได้ตรงกับความต้องการของลูกค้ามากขึ้น เนื่องจากบริษัทเป็นผู้ขายสินค้าให้แก่ลูกค้าโดยตรงไม่ผ่านตัวกลาง จากระบบที่กล่าวมาข้างต้น Dell สามารถจำหน่ายคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้บริโภคได้ในราคาที่ถูกกว่าการซื้อจากร้านค้าทั่วไปประมาณร้อยละ 10-15% และทำให้ผลิตภัณฑ์ของบริษัทได้รับรางวัลต่างๆ ถึง 174 รางวัลทั้งในด้านประสิทธิภาพความเชื่อถือและการบริการลูกค้า in